

**Statistikdokumentation for
Indikatorer for velfærd 2017**

1 Indledning

Indikatorer for velfærd betegner det lille hjørne af SILC, som Danmarks Statistik formidler. SILC - Statistics on Income and Living Conditions - er en europæisk undersøgelse, der har til formål at belyse befolkningens indkomst, levevilkår og risiko for social udstødelse. Undersøgelsen gennemføres i samtlige EU-lande samt fx Norge, Island og Schweiz efter retningslinjer fastlagt af Eurostat. I Danmark er undersøgelsen gennemført hvert år siden 2004. Det er Danmarks Statistik, der står for dataindsamlingen, mens Eurostat står for den primære formidling af resultaterne.

2 Indhold

Indikatorer for velfærd indeholder interviewoplysninger om danske husstandes subjektive opfattelse af deres økonomiske situation og levevilkår. Disse oplysninger suppleres med en række oplysninger fra Danmarks Statistiks registre, fx om husstandens indkomstforhold og personernes køn, alder og socioøkonomiske status. Undersøgelsen bygger på interviews med ca. 6.000 husstande, der omfatter ca. 11.000 personer. Det er en longitudinel undersøgelse med 4-årige paneler.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Indikatorer for velfærd bygger på en stikprøve med 6.000 husstande. Det er en 4 årig longitudinel undersøgelse med løbende udskiftning af penelet.

Indikatorer for velfærd formidler svarene på følgende to interviewspørgsmål:

- "Når du tager den samlede indkomst for alle husstandens medlemmer i betragtning, hvor svært eller let er det da at få pengene til at slå til?"
- "Når du tænker på de samlede boligudgifter - herunder husleje eller afdrag og renter på lån, vedligeholdelsesudgifter og lignende - i hvilket omfang er de så en økonomisk byrde for dig?"

I statistikbanken er det muligt at krydse disse spørgsmål med køn, alder, socioøkonomisk status, indkomstgruppe og husstandstype.

I "Nyt fra Danmarks Statistik - Indikatorer for velfærd 2017" formidles derudover svar på spørgsmålene:

- "Hvis husstanden pludselig fik en uforudset udgift på 10.000 kr., ville I kunne betale den uden at skulle låne?"
- "Har din husstand i 2016 af økonomiske årsager været bagud med betalingen af en eller flere af følgende typer udgifter? Husleje eller renter og afdrag på gæld i boligen, regninger vedr. el, varme, vand eller gas eller afdrag på forbrugslån eller anden gæld (undtagen boligkøbelån)"
- "Jeg nævner nu nogle ting, som nogle har og andre ikke har. Det er ligegyldigt, om de ejes eller lejes. Har din husstand disse ting, og er årsagen, til at din husstand evt. ikke har dem, af økonomisk art? - Bil til privat kørsel"
- "Har din husstand råd til følgende? - At alle i husstanden holder mindst en uges ferie borte fra hjemmet hvert år. (Medregn også ophold i eget sommerhus, hos familiemedlemmer eller venner.)"
- "Har din husstand råd til følgende? - At holde boligen tilstrækkeligt opvarmet"

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Indikatorer for velfærd anvender følgende grupperinger:

Socioøkonomisk status: Børn, Studerende, Beskæftigede, Ikke-beskæftigede inkl. førtidspensioner, Folkepensionister og efterlønsmodtagere. Socioøkonomisk status er angivet af respondenter selv på interviewtidspunktet. Børn er defineret som personer under 16 år.

Husstandstype: Enlige uden børn, Enlige med børn, Par uden børn, Par med børn, Andre husstandstyper. Husstande med hjemmeboende børn over 15 år, såvel som husstande med flere end to voksne er placeret i Andre husstandstyper.

Indkomster: I statistikbanken inddeles befolkningen i femtede (kvintiler) efter indkomst. Indkomstgrupperne er defineret ud fra familieækvivaleret disponibel indkomst for året før.

2.3 Sektordækning

Husholdningssektoren - statistikken dækker kun private husstande og omfatter ikke kollektiver, institutioner, fængsler mv.

2.4 Begreber og definitioner

Alder: Alder ved undersøgelsesårets start.

Socioøkonomisk status: Børn, Studerende, Beskæftigede, Ikke-beskæftigede inkl. førtidspensioner, Folkepensionister og efterlønsmodtagere. Socioøkonomisk status er angivet af respondenter selv på interviewtidspunktet. Børn er defineret som personer under 16 år.

Husstandstype: Enlige uden børn, Enlige med børn, Par uden børn, Par med børn, Andre husstandstyper. Husstande med hjemmeboende børn over 15 år, såvel som husstande med flere end to voksne er placeret i Andre husstandstyper.

2.5 Enheder

Person.

2.6 Population

Personer i private husstande ekskl. fælleshusholdninger, institutioner mv.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

2004-2017.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Procent af alle personer i private husstande.

2.11 Referencetid

Der interviewes i perioden marts til juli. Alder er personens alder 31. december året før. Indkomster er baseret på indkomsten i det foregående år. Resten er opgjort på interviewtidspunktet. Årsangivelsen i publikationer og statistikbanken refererer til interview året.

2.12 Hyppighed

Undersøgelsen gennemføres en gang om året.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik § 6 jf. lovbekendtgørelse nr. 15 af 12. januar 1972 med de ændringer, der følger af lov nr. 386 af 13. juni 1990 og lov nr. 1025 af 19. december 1992. Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 1177/2003 af 16. juni 2003 med tilhørende kommissionsforordninger vedrørende gennemførelsen.

2.14 Indberetningsbyrde

Der er ikke beregnet indberetningsbyrde, da deltagelse i undersøgelsen er frivillig. På grund af den intensive brug af registerdata er indberetningsbyrden i Danmark væsentligt mindre end i lande, der ikke anvender registerdata.

2.15 Øvrige oplysninger

Supplerende oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

De indsamlede interviewdata integreres med en række af Danmarks Statistiks registre for at danne de relevante baggrundsoplysninger. På baggrund af registeroplysninger konstrueres vægte, der korrigerer for at visse grupper svarer mindre end andre. Stikprøvevægtene sikrer, at deltagerne i undersøgelsen har samme sammensætning som den danske befolkning på parametre som køn, alder, familietype og indkomstniveau.

3.1 Kilder

Kilderne til Indikatorer for velfærd er dels en større interviewundersøgelse, dels oplysninger indhentet fra en lang række af Danmarks Statistiks registre. Interviewundersøgelsen bygger på en bruttostikprøve på ca. 16.000 personer på 16 år og derover. Ca. 6.000 af de udtrukne personer accepterer at deltage i undersøgelsen. Undersøgelsen dækker herefter disse personer samt de personer, der tilhører den udtrukne persons husstand. Den udtrukne person giver ved interviewet oplysninger om sig selv og om husstanden, samt visse oplysninger om de øvrige husstandsmedlemmer. For alle husstandsmedlemmer indhentes en lang række registerbaserede oplysninger.

3.2 Indsamlingshyppighed

Årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

74 pct. af interviewdata indsamles via frivillige webinterviews. Deltager de udtrukne personer ikke efter en rykker, så forsøges interviewet gennemført pr. telefon. De indsamlede interviewdata suppleres med en lang række registerbaserede data.

3.4 Datavalidering

Interviewdata kontrolleres ved selve indsamlingen, hvor interviewet ikke kan fortsættes før ugyldige kodeværdier er rettet. Herudover sikrer en række kontrolsystemer, at data er konsistente.

3.5 Databehandling

Der konstrueres vægte ud fra registeroplysninger, der korrigerer for at nogle grupper svarer mindre end andre. Disse vægte benyttes ved dannelsen af tabellerne i Statistikbanken. Herudover er der stort set ingen databehandling forbundet med de opgørelser, der offentliggøres af Danmarks Statistik.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data, udover hvad der allerede er beskrevet under Datavalidering og Databehandling.

4 Relevans

SILC (Statistics on Income and Living Conditions) bliver primært brugt af EU-kommissionen og er beregnet til internationale sammenligninger af indkomst og levevilkår i Europa. Det lille hjørne af SILC, som hidtil har været offentliggjort i Danmark, har pressen og meningsdannere som sin primære målgruppe.

4.1 Brugerbehov

Indikatorer for velfærd er en meget lille del af EU-statistikken EU-SILC (Statistics on income and living conditions). Specielt væsentligt i EU-SILC er indkomstopgørelsen. Men for Danmark bygger den generelle indkomststatistik på registre, så en dansk indkomststatistik byggende på en ret lille stikprøve giver ikke nogen selvstændig mening. Tilsvarende gælder også for andre emneområder i EU-SILC: Findes der registerbaserede oplysninger fra Danmark, så bør de normalt benyttes. EU-SILC bør normalt kun benyttes ved sammenligninger med andre lande. Den vigtigste bruger af EU-SILC er EU-kommissionen, der anvender statistikken til at følge udviklingen vedr. levevilkår og social udstødelse i de forskellige medlemslande. Herhjemme anvendes statistikken primært af Børne- og socialministeriet i forbindelse med monitorering af EU's 2020 mål. Brugere af de hidtil offentliggjorte Indikatorer for velfærd er stort set kun den danske presse.

4.2 Brugertilfredshed

Brugertilfredshed måles af Eurostat. Her er der primært ønsker om generelt for alle lande, at statistikken skal produceres hurtigere og et ønske om SILC-data på regioner. Brugere af SILC i Danmark kan kommentere på statistikken i forbindelse med et årligt brugerudvalgsmøde. Herudover bliver vi til tider kontaktet af brugere med spørgsmål til statistikken.

4.3 Fuldstændighed af data

Kravene i forordningen og Eurostats guidelines er opfyldt for de indikatorer, som offentliggøres i Danmark.

5 Præcision og pålidelighed

Undersøgelsen bygger på en stikprøve på omkring 16.000 private husstande. Af disse deltager omkring 6.000 i undersøgelsen. I alt er der med SILC-definitionen lige over 2,91 millioner private husstande i Danmark. Særligt på små grupper fx 20-29-årige, bør man være opmærksom på stikprøveusikkerhed. Udover stikprøveusikkerhed er der en mindre risiko for skævhed på grund af selektion blandt de personer, som vælger at deltage i undersøgelsen, fx hvis raske personer deltager oftere end syge.

5.1 Samlet præcision

Da undersøgelsen er baseret på en stikprøve, er der en grad af stikprøveusikkerhed. Stikprøveusikkerheden er særlig høj, hvis man betragter mindre delpopulationer i befolkningen, fx en specifik aldersgruppe. I undersøgelsen foretages der vægtning af svarene således, at respondenterne matcher befolkningen på alder, indkomst, socioøkonomisk status og familietyper. Men der er fortsat risiko for en smule skævhed på grund af selektion blandt de personer, som vælger at deltage i undersøgelsen, fx hvis raske personer deltager oftere end syge. De offentliggjorte variable "at få pengene til at slå til" og "boligbyrden" antages at være stærkt korreleret med indkomsten, som er blandt de variable, der vægtes på. Derfor antages det, at skævhed ikke er en stor risiko på de offentliggjorte variable.

5.2 Stikprøveusikkerhed

De følgende konfidensintervaller er beregnet på totalen for hele stikprøven i 2015. Betragtes subpopulationer, fx en bestemt aldersgruppe eller husstandstype, så er stikprøveusikkerheden relativt højere, idet den valgte gruppe (stikprøvestørrelsen) er mindre.

Tabel 95 pct.-konfidensintervaller beregnet på 2015-data: Hvor let er det at få pengene til at slå til?

Svar Indikator CI-nedre grænse CI- øvre grænse Meget svært, svært 10,4 9,3 11,5 Lidt svært 18,6 17,3 19,9 Nogenlunde let 30,2 28,8 31,6 Let 25,8 24,5 27,1 Meget Let 14,9 13,9 15,9

Er boligudgiften en byrde?

Svar Indikator CI-nedre grænse CI- øvre grænse En tung byrde 9,1 8,1 10,1 Noget af en byrde 30,2 28,8 31,6 Ikke noget problem 60,6 59,1 62,1

5.3 Anden usikkerhed

Med en responsrate på under 40 pct. er der en vis risiko for fejl på grund af skævt bortfald. Det fremgår af vores data, at responsraterne især påvirkelige af alder og indkomst, hvor særligt unge med lav indkomst deltager mindre. Dette korrigeres der for via en efter kalibrering af undersøgelsen. Men der er fortsat risiko for er lille bias, hvis for eksempel mere udsatte personer eller indvandrere indenfor en gruppe med samme alder og indkomst deltager mindre ofte. Personer i kollektiver, i institutioner og aktuelt hjemløse indgår i de fleste tilfælde slet ikke i SILC.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, beslutes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Undersøgelsen baseret på interview med ca. 6.000 husstande. Når der ses på mindre grupper af personer fx en specifik aldersgruppe, vil der kunne være betydelig stikprøveusikkerhed forbundet med indikatorerne. Udviklingen i indikatorerne for mindre grupper skal derfor tolkes med forsigtighed.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

SILC revideres ikke løbende, men der er lavet en større revision. Læs mere under 'Sammenlignelighed over tid'.

Danmarks Statistik planlægger en revision af SILC i 2020 i forbindelse med vedtagelsen af en ny EU-forordning.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken udkommer ca. et halvt år efter interviewperiodens afslutning.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statistikken udkommer ca. et halvt år efter interviewperiodens afslutning.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken er de seneste mange år udkommet til planlagt tid. De seneste to år er statistikken blevet fremrykket. I første omgang fra september 2016 (2015-tal) til maj 2017 (2016-tal), og derefter til december 2017 (2017-tal).

7 Sammenlignelighed

De offentliggjorte indikatorer er overordnet sammenlignelige over tid og med tilsvarende data for andre europæiske lande.

7.1 International sammenlignelighed

Statistikken er sammenlignelig med tilsvarende resultater for de øvrige europæiske lande, der indgår i undersøgelsen EU-SILC. I dette papir kan man læse mere om [internationale sammenlignelighed på indkomster](<https://www.dst.dk/ext/5437962383/0/velfaerd/Intsam--pdf>).

7.2 Sammenlignelighed over tid

Eurostat foretager jævnligt mindre rettelser i beskrivelsen af de data, der skal indsamles til SILC, hvilket kan give mindre sammenlignelighedsproblemer over tid. Web-interview indført fra 2013 før det interviewedes der primært på telefon. For de interviewspørgsmål, som benyttes ved Danmarks Statistiks offentliggørelse i Statistikbanken, har der dog ikke været gennemført ændringer, så der er fuld sammenlignelighed

I 2014 er der gennemført en revision af den danske SILC. Revisionen påvirker primært indkomsterne og forventes ikke at have meget stor effekt på de offentliggjorte indikatorer i statistikbanken. Læs mere om [Revisionen](#).

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Indikatorerne i statistikbanken om evnen til at få pengene til at slå til og boligbyrden må formodes at være kraftig korreleret med indkomst og boligudgifter. Der er dog tale om husstandens subjektive vurdering, og derfor er der ikke nødvendigvis en direkte sammenhæng. De offentliggjorte indikatorer fra SILC minder i deres natur om de data, som er samlet ind til Danmarks Statistiks nye undersøgelse om livskvalitet, men i sidstnævnte er fokus på sammenligning mellem danske kommuner. SILC har primært fokus på indkomster. På Eurostats hjemmeside kan man finde en del indkomstindikatorer om fx indkomstulighed. Her er det vigtigt at bemærke at familietyper, referencetider og indkomstbegreber varierer fra de nationale definitioner. Læs mere herom i kapitel 8 i publikationen [indkomster 2014](#).

7.4 Intern konsistens

Husstandenes sammensætning er defineret på interviewtidspunktet af deltagerne i undersøgelsen. Data til SILC er sammensat mellem subjektive data fra interviewtidspunktet og registerdata, som hentes med det seneste tilgængelige referencetidspunkt før interviewet, fx benyttes indkomsterne fra året før.

8 Tilgængelighed

Hovedtallene bliver offentliggjort i Nyt fra Danmarks Statistik. Mere detaljerede fordelinger findes i [Statistikbanken](#). Eurostat offentliggør herudover en række tabeller i [Eurostats database](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Seneste Nyt fra Danmarks Statistik om Indikatorer for velfærd findes [her](#).

8.5 Publikationer

Indikatorer for velfærd indgår med en tabel under kapitlet Levevilkår i [Statistisk Årbog](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Velfærdsindikatorer](#).

Fire tabeller omhandler spørgsmålet "Når du tager den samlede indkomst for alle husstandens medlemmer i betragtning, hvor svært eller let er det da at få pengene til at slå til?":

- [SILC1P](#): Husstandsmedlemmer efter køn, alder, hvor let husstanden synes, det er at få pengene til at slå til og tid
- [SILC2P](#): Husstandsmedlemmer efter socioøkonomisk status, køn, hvor let husstanden synes, det er at få pengene til at slå til og tid
- [SILC3P](#): Husstandsmedlemmer efter husstandstype, alder, hvor let husstanden synes, det er at få pengene til at slå til og tid
- [SILC4P](#): Husstandsmedlemmer efter indkomstgruppe, køn, hvor let husstanden synes, det er at få pengene til at slå til og tid

Fire tabeller omhandler spørgsmålet "Når du tænker på de samlede boligudgifter - herunder husleje eller afdrag og renter på lån, vedligeholdelsesudgifter og lignende - i hvilket omfang er de så en økonomisk byrde for dig?"

- [SILC1B](#): Husstandsmedlemmer efter køn, alder, i hvor høj grad husstanden synes, boligudgiften er en byrde og tid
- [SILC2B](#): Husstandsmedlemmer efter socioøkonomisk status, køn, i hvor høj grad husstanden synes, boligudgiften er en byrde og tid
- [SILC3B](#): Husstandsmedlemmer efter husstandstype, alder, i hvor høj grad husstanden synes, boligudgiften er en byrde og tid
- [SILC4B](#): Husstandsmedlemmer efter indkomstgruppe, køn, i hvor høj grad husstanden synes, boligudgiften er en byrde og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Forskere kan gennem Eurostat få adgang til anonymiserede mikrodata fra såvel Danmark som de øvrige deltagende lande. Læs mere om betingelserne på [Eurostats hjemmeside](#).

I løbet af 2018 vil det blive muligt at tilgå danske data fra undersøgelsen via Danmarks Statistiks forsker- og ministerieordning.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik.

8.9 Diskretioneringspolitik

På tællingen overholdes Danmarks Statistiks [datafortrolighedspolitik](#).

8.10 Diskretionering og databehandling

Hvis der i en tabelcelle indgår under 200 observationer offentliggøres den ikke i Statistikbanken. Årsagen hertil er den store usikkerhed og altså ikke diskretionering.

8.11 Reference til metodedokumenter

Dataindholdet i undersøgelsen fastlægges helt og fuldt af Eurostat. Find vejledningen på Eurostats [hjemmeside](#), hvor man kan finde den meget omfangsrige dokumentation under punktet Guidelines. Der udkommer en ny opdateret version hvert år.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret for Privatøkonomi og Velfærd. De statistikansvarlige er Jarl Quitzau, tlf. 39 17 35 94, e-mail: JAQ@dst.dk og Inez Lindemann Knudsen, tlf. 39 17 30 87, e-mail: INK@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Privatøkonomi og velfærd, Personstatistisk afdeling

9.3 Kontaktpersonens navn

Jarl Quitzau

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

JAQ@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 35 94

9.8 Faxnummer

39 17 39 99